

Amiről a kövek mesélnek

Ajánlott korosztály: 7-8. osztály

NAT: Ember és természet > Anyag,
energia, információ > Anyagok

Fodor Rozália
MTM Mátra Múzeuma
fodor.rozalia@nhmus.hu

kő = kőzet

Mi a kőzet? – ásványokból felépülő, a Földet felépítő természetes anyag

Miről árulkodik? – keletkezési körülményekről ad információt

Mit vizsgáljunk ahhoz, hogy megértsük a kőzetek „beszédét”?

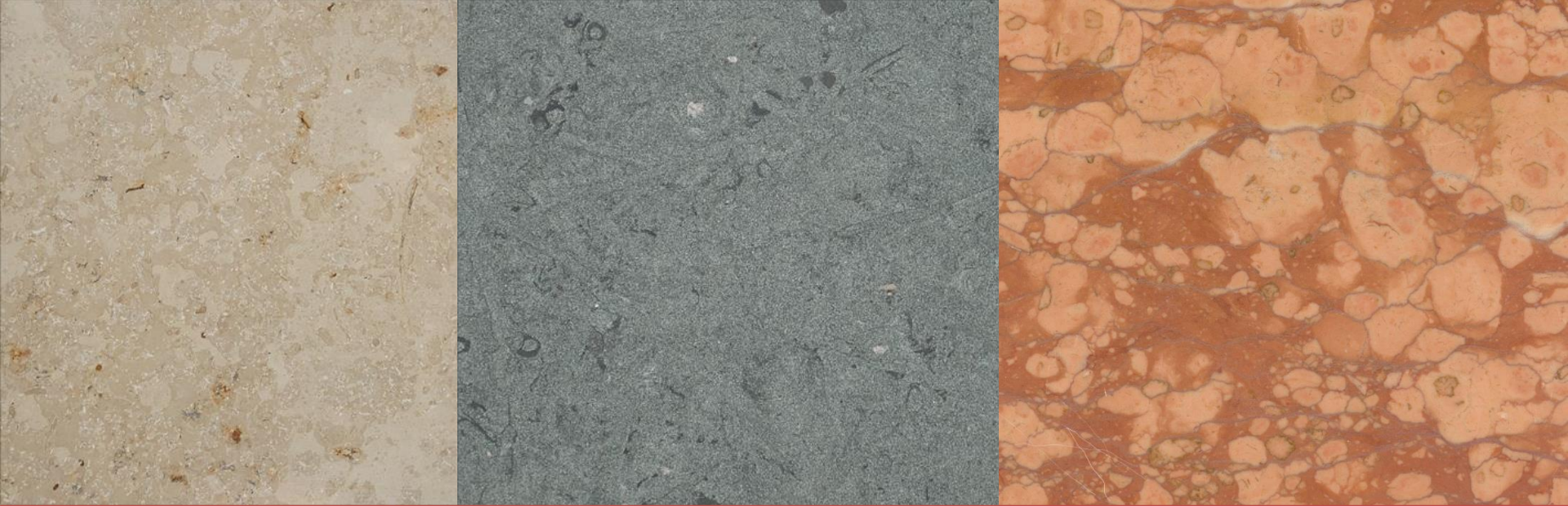

Szín

Alkotó részek mérete, mennyisége

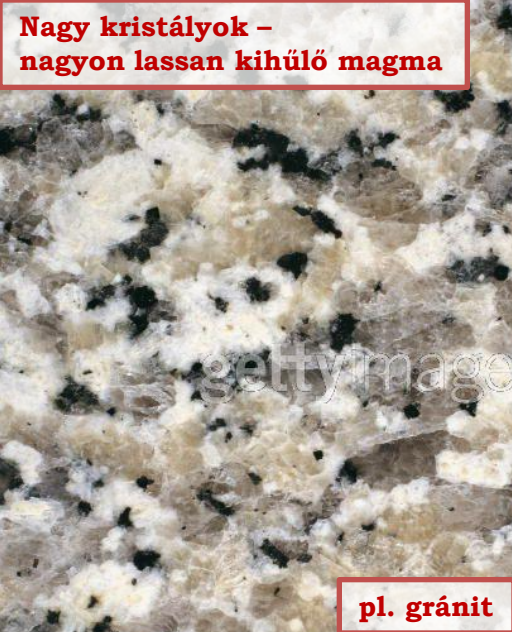
Fajlagos tömeg

Porózusság

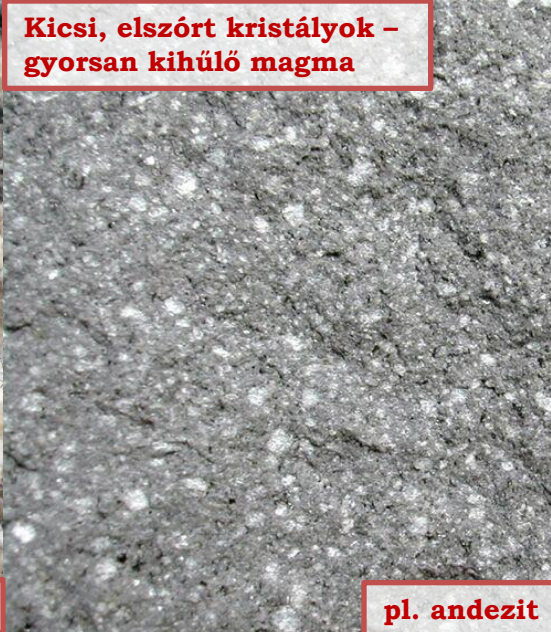

Kőzet színe – az összetevőkről árulkodik

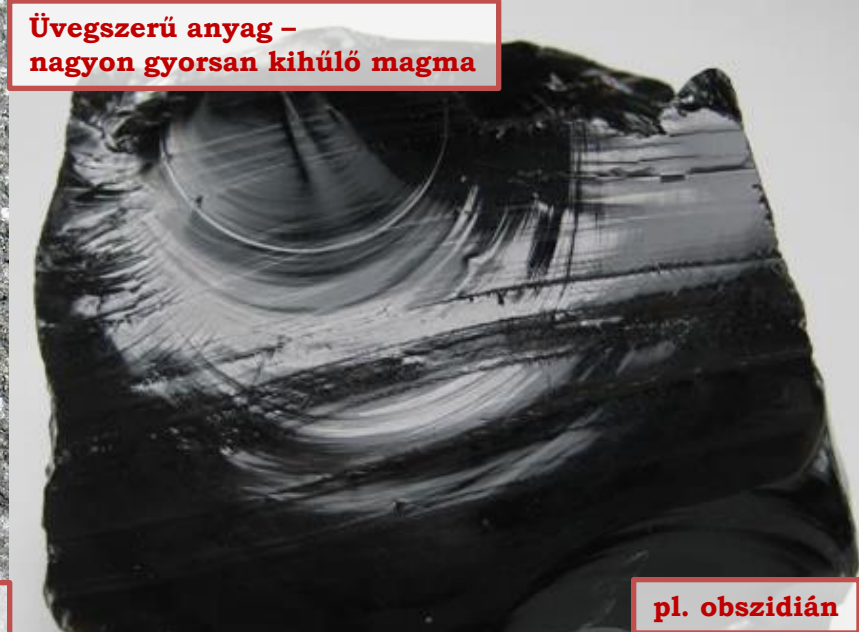

pl. gránit

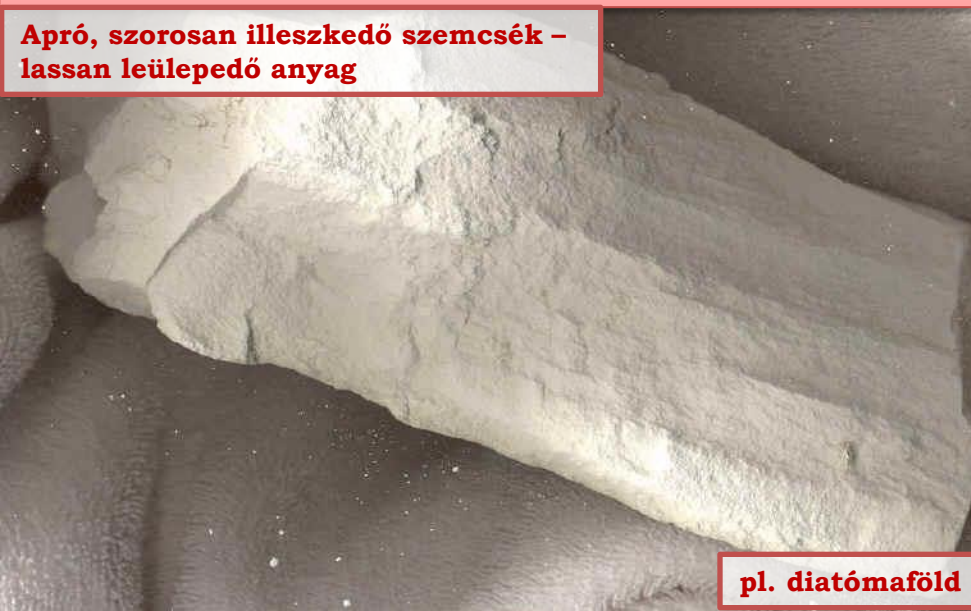

pl. andezit

pl. obszidián

Alkotórészek mérete, mennyisége – a keletkezés folyamatáról árulkodik

pl. diatómaföld

pl. agyag

Fajlagos tömeg

Kristályos

pl. gránit

Laza

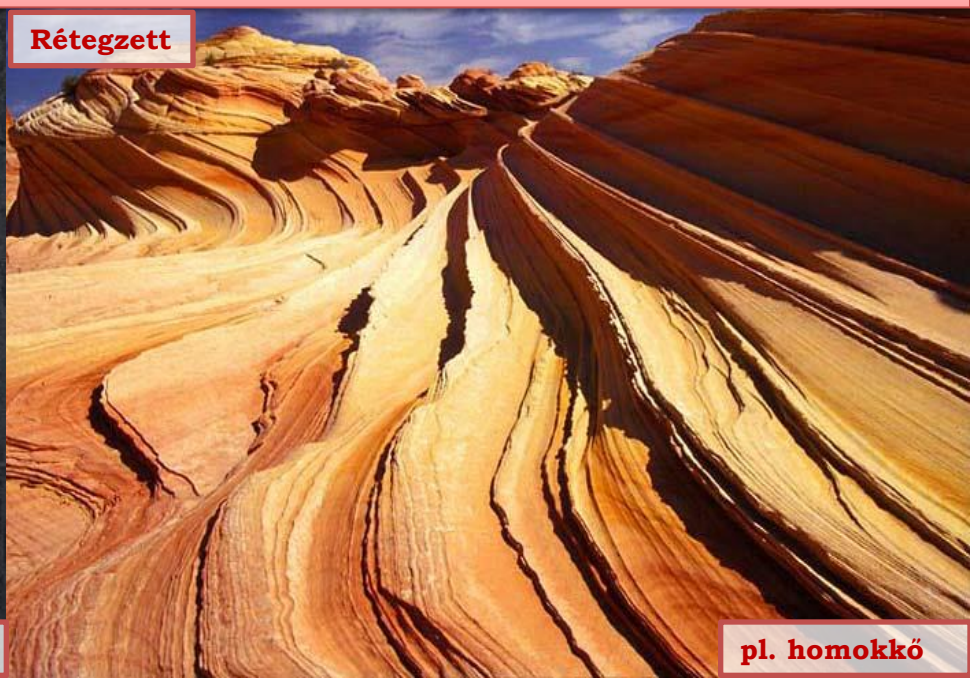
pl. kavics, homok

Belső szerkezet

Tömött

pl. mészkő

Rétegzett

pl. homokkő

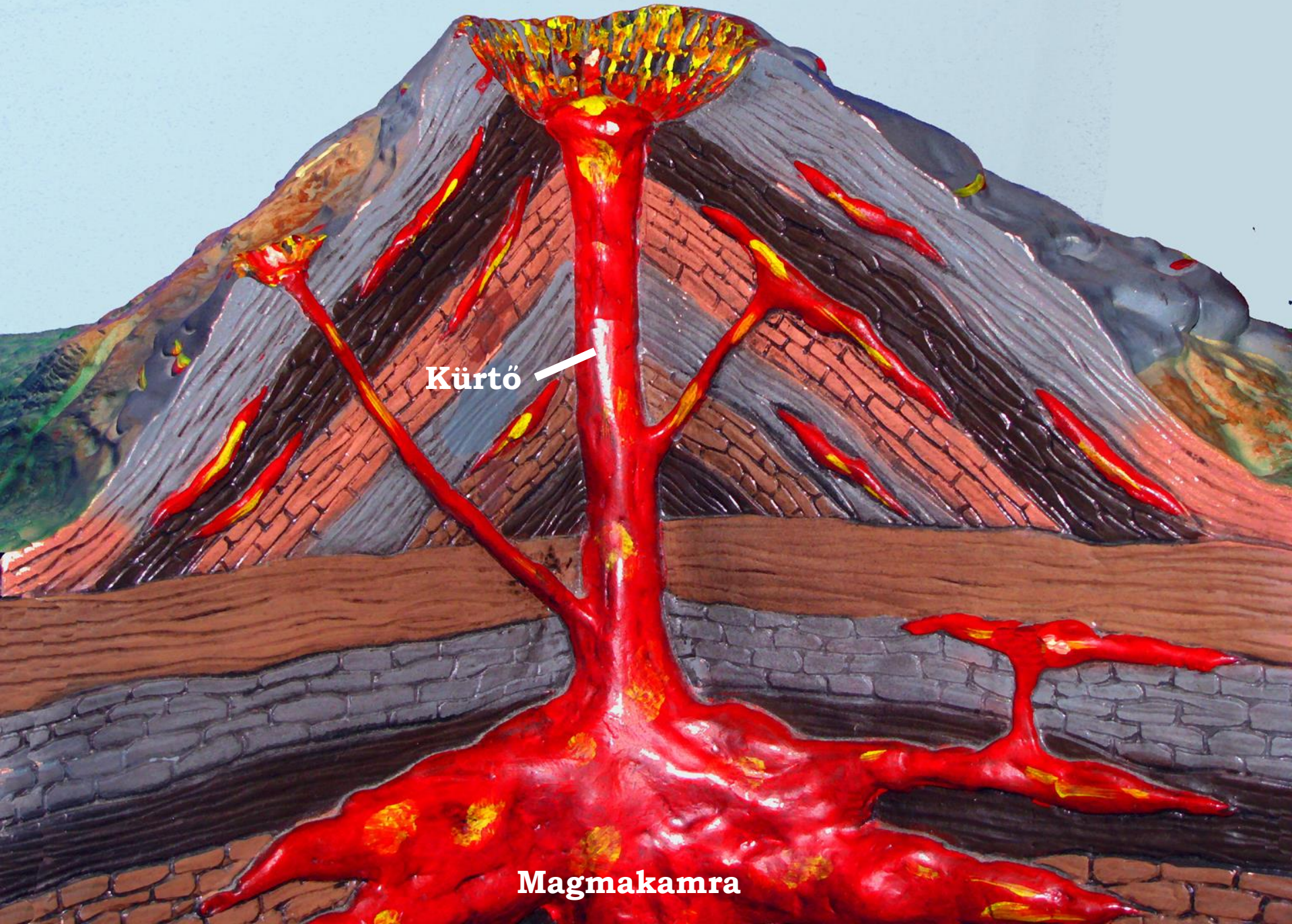
Magmás kőzetek

Kráter

Kürtő

Magmakamra

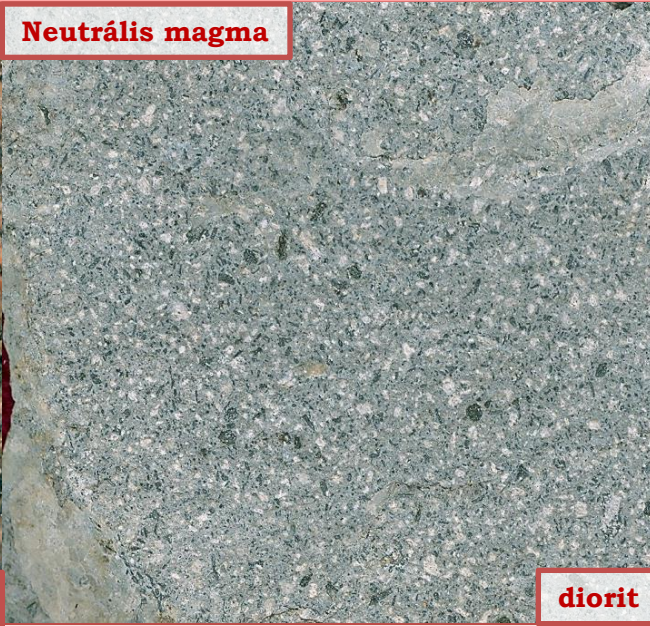
Mélységi magmás kőzetek – felszín alatt megszilárduló magma

Savanyú magma

gránit

Neutrális magma

diorit

Bázikus magma

gabbró

Kiömlési kőzetek – felszínre kiömlő láva megszilárdulásával

riolit

andezit

bazalt

Üledékes kőzetek

Medencén kívüli (extrabazinális) üledékes kőzetek
kell egy szállító közeg

Laza extrabazinális üledékes kőzetek

kavics

homok

iszap

Összeálló extrabazinális üledékes kőzetek

kavicskő

homokkő

agyag

Medencén belüli (intrabazinális) üledékes kőzetek helyben jönnek létre a kőzet szemcséi

Vegyi és szerves eredetű üledékes kőzetek

mélytengeri mészkő

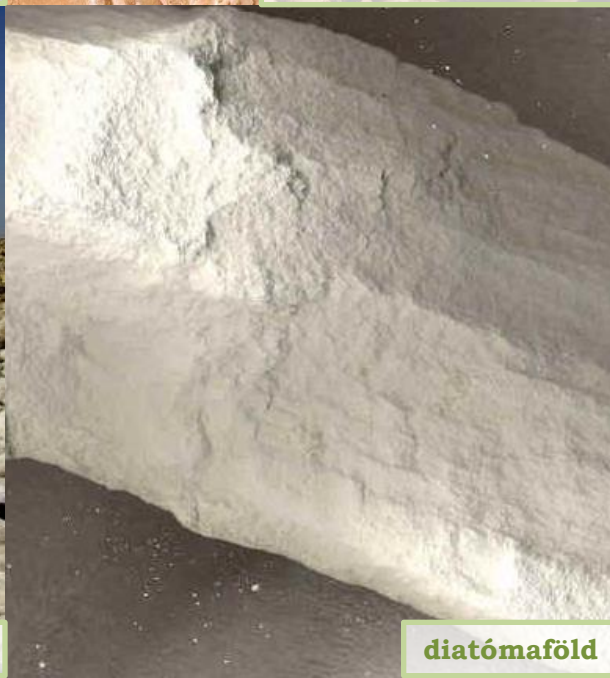
sekélytengeri mészkő

édesvízi mészkő

kőso

diatómaföld

kőszén

Vulkáni törmelékes üledékes kőzetek

robbanásos vulkáni működés során

Vulkáni törmelékes üledékes kőzetek

andezittufa

vulkáni bomba

horzsakő

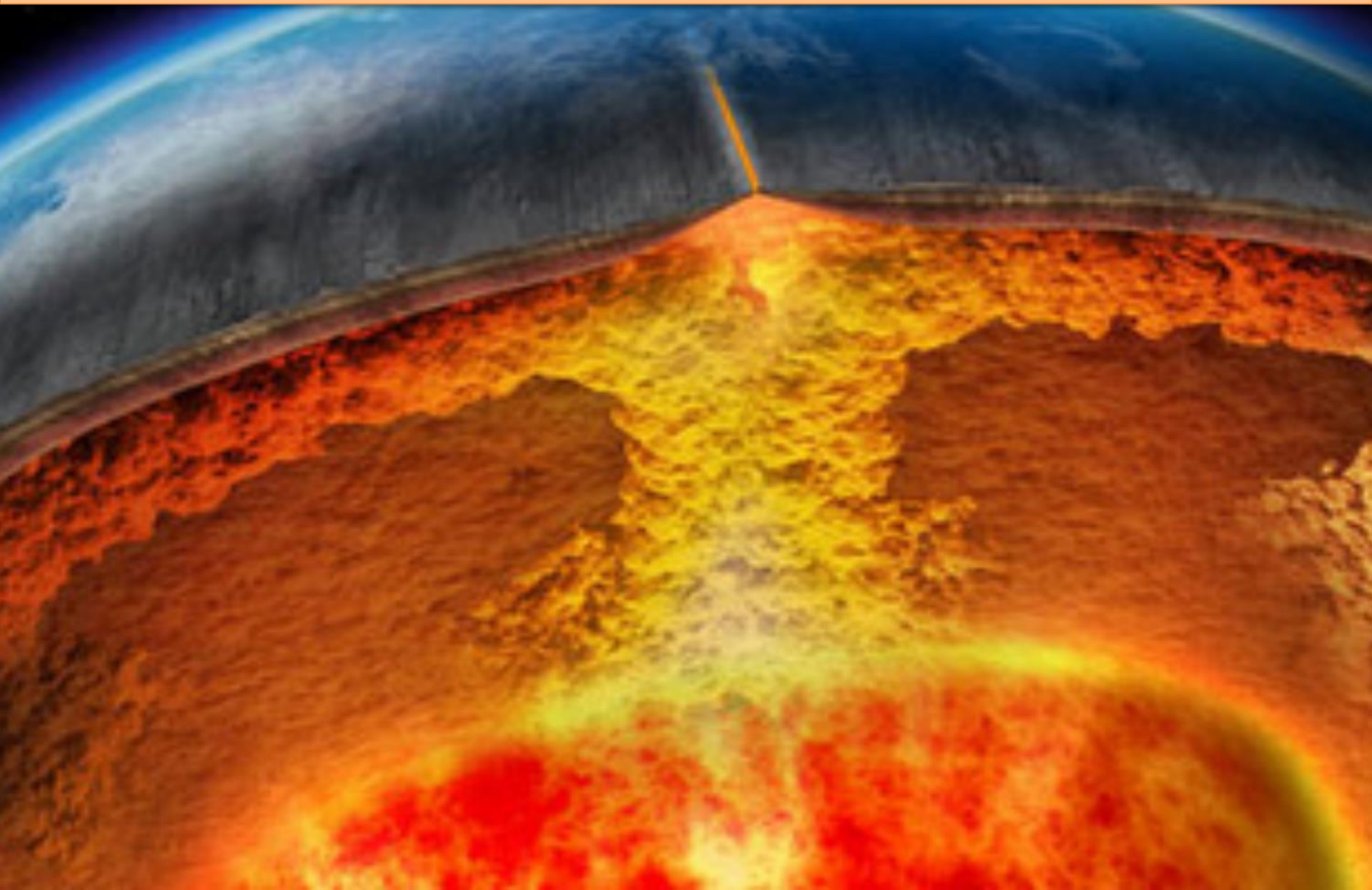
97

riolittufa

Átalakult kőzetek

nagy nyomáson és/vagy hőmérsékleten, szilárd halmazállapotban

Átalakult kőzetek

agyag → agyagpala

homok → csillámpala

mészkö → márvány

gránit → gneisz

A Mátra felépítése

Kiránduljunk!

(Persze, csak virtuálisan.)

Látogassuk meg a Mátra két jellemző közettípusának egy-egy lelőhelyét!

Mi kell a sikeres gyűjtéshez?

csomagolóanyag

túrabakancs

kalapács

táplálék

kézinagyító

hátizsák

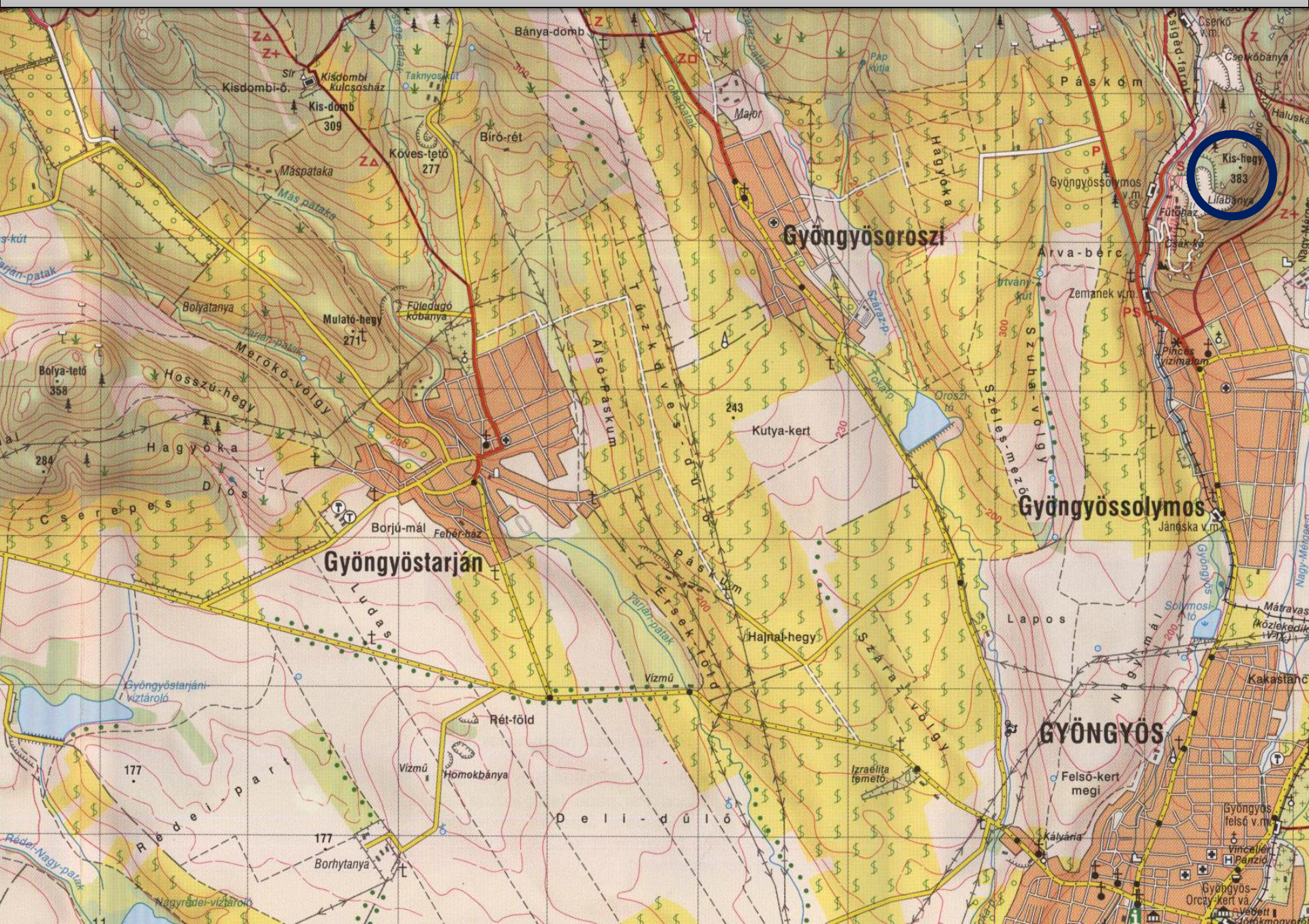

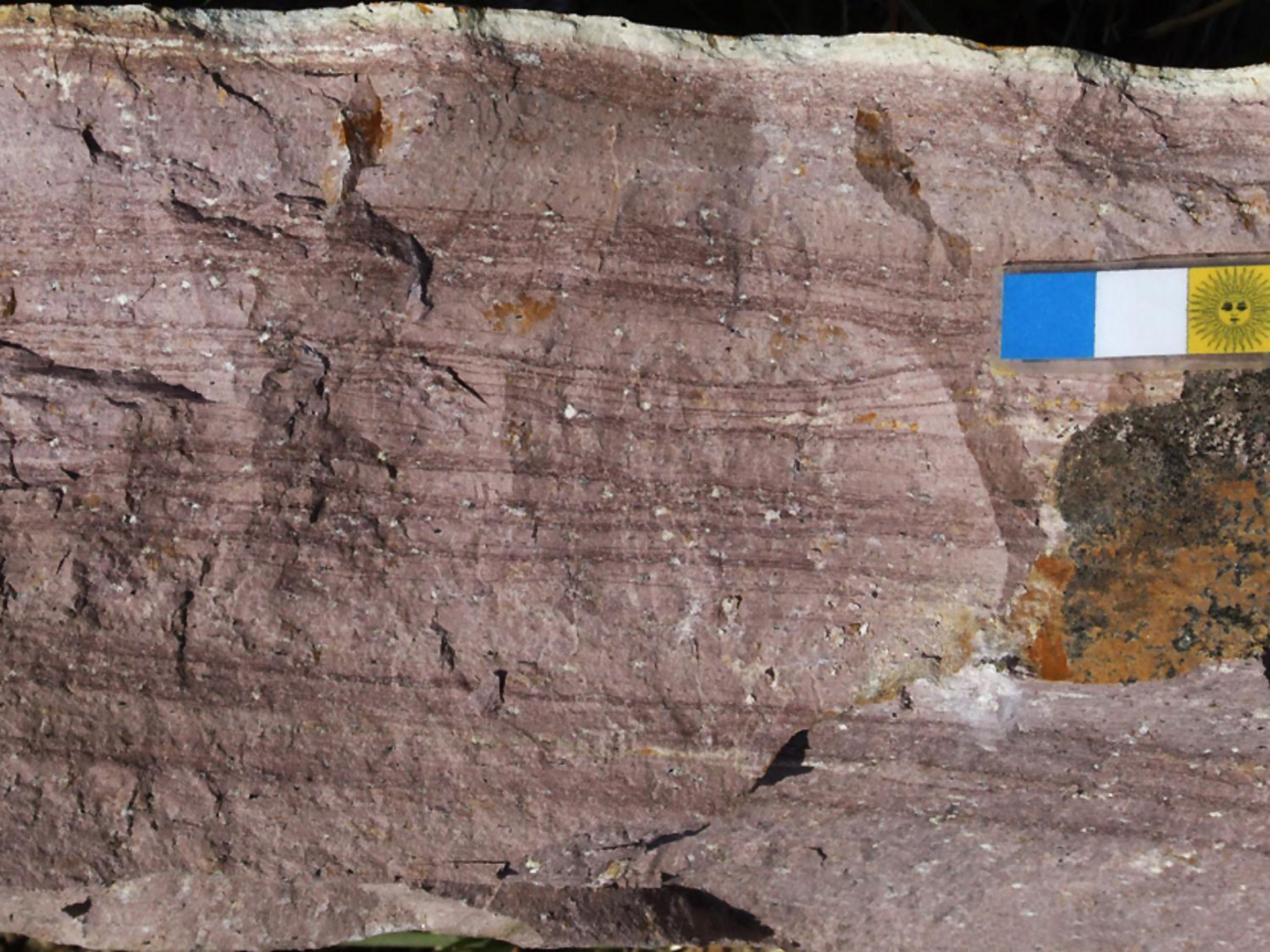

Gyöngyössolymos, Kis-hegy - riolit

A large, layered rock formation, possibly a sandstone cliff, dominates the left side of the image. The rock has distinct horizontal strata and is covered in patches of green moss. In the background, a dense forest of trees with autumn-colored leaves (orange, yellow, and brown) is visible. A thought bubble, consisting of a large main bubble and three smaller leading bubbles, is positioned in the upper right corner. Inside the main bubble, the text "KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!" is written in a bold, yellow, serif font.

**KÖSZÖNÖM
A FIGYELMET!**